

Stort kamskjell

Status og råd

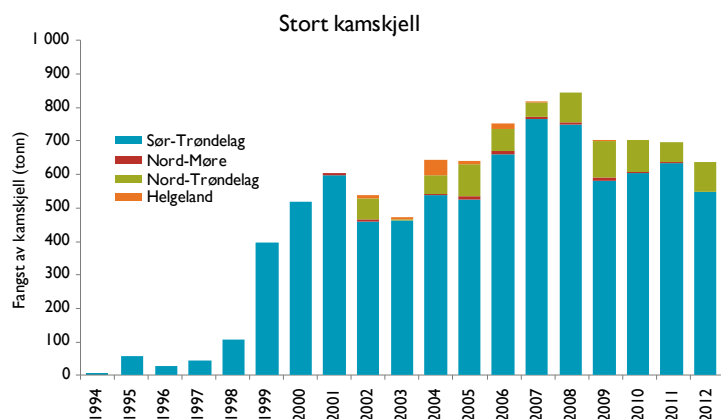
I Norge høstes stort kamskjell kun ved dykking. Kjerneområdet er i Sør-Trøndelag, og totalfangsten var på 676 tonn i 2012, 10 % nedgang sammenlignet med 2011. Viktig kunnskap om reproduksjonsevne og rekruttering har tidligere vært fremskaffet gjennom Havforskningsinstituttets årlige toktundersøkelser av alderssammensetning i bestanden som det høstes fra i Trøndelag. Resultater fra disse undersøkelsene tyder på at reproduksjonsevne og rekruttering i bestanden som fiskes er god og varierer lite mellom år. I 2012 ble det i samarbeid med fangstselskaper bearbejdet historiske data på fangsteffektivitet for individuelle dykkere. Overvåking av biologiske data fra bestandene og økt kunnskap om bestandsstrukturen er en viktig forutsetning for å kunne oppnå en langsiktig bærekraftig forvaltning og høsting.

Havforskningsinstituttet deltar i Nasjonalt program for kartlegging av marint biologisk mangfold der naturtyper med store forekomster av kamskjell er en del av prosjektet. Det arbeides med å utvikle en metode for å effektivisere kartleggingen basert på feltregistreringer og modellering. Prosjektet bidrar til økt kunnskap om utbredelse og rekruttering, og kan legge grunnlaget for økt, langsiktig og bærekraftig utnyttelse av stort kamskjell.

Flere observasjoner på Vestlandet de siste årene tyder på at forekomster av kamskjell øker på grunt vann, helt opp til dybder rundt 5 meter. Dette har tidligere vært svært uvanlig. Med bakgrunn i disse observasjonene og muligheten for at endring i klima kan påvirke utbredelse av stort kamskjell på grunne områder, har Havforskningsinstituttet etablert lokaliteter hvor vi ønsker å overvåke utviklingen i dybdeutbredelse. De første undersøkelsene ble gjort høsten 2008.

Fiskeri

Siden 2000 har den registrerte omsetningen vært på 500–900 tonn kamskjell (figur). I 2012 var fangstene på til sammen 676 tonn. Mer enn 85 % av landingene skjer ved Hitra og Frøya. Stort kamskjell fangstes av dykkere som opererer fra merkeregistrerte fartøyer.

Registrert omsetning av stort kamskjell. Kilde: Norges Råfisklag. Catch of Great scallop based on sales turnover. From: The Norwegian Fishermen's Sales Organization.

Stort kamskjell – *Pecten maximus*

Familie: Pectinidae

Levetid: Over 20 år, 17–18 cm skallhøyde, maks vekt 500–600 gram.

Leveområde: Lever i en fordyppning i bunnsedimentet og delvis dekket av sediment.

Gyteområde og -tid: Gyter i sommerhalvåret. Befruktning fritt i vannmassene hvor larvene utvikler seg og bunnslår etter mer enn én måned.

Fødevaner: Skjellenes føde består av både plante og dyreplankton, bakterier, andre mikroorganismer og dødt organisk materiale.

Nøkkeltall:

FANGST 2012: 676 tonn

NORSK FANGSTVERDI: 14,5 millioner kroner

Fakta om bestanden:

Stort kamskjell er utbredt langs kysten av det nordøstlige Atlanterhavet fra Den iberiske halvøy i sør til Vestfjorden i nord. Skjellet finnes fra like under tidevannssonen og ned til mer enn 100 meters dyp. I norske farvann er de største forekomstene registrert på mellom 5 og 30 meters dyp, i Trøndelagsfylkene og Nordland. Kamskjellet ligger vanligvis i en fordyppning i bunnsedimentet med den flate siden vendt opp, i flukt med bunnoverflaten og dekket av sediment.

Skjellet finnes helst i strømsterke områder og på bunn av ulik sammensetning; fra fin til grov grus, med eller uten innblanding av mudder og organisk materiale. Skjellenes føde består av planteplankton, bakterier, andre mikroorganismer og dødt organisk materiale (detritus). Frittsvevende planteplankton og mikroskopiske alger knyttet til bunnsedimentet er den viktigste føden. Vann transporterer føde til skjellene, og mange steder vil faktorer som dyp, tidevann og vannbevegelse påvirke variasjonen i skjellenes fødetilgang. Sammen med sesongvariasjoner i planteplanktonproduksjon, gjør dette at både mengden og kvaliteten på skjellenes næring kan variere mye. Utbredelsen av stort kamskjell i norske farvann er i vesentlig grad begrenset av lave vintertemperaturer og lav saltholdighet. Klimaendring med milde vintre vil derfor trolig føre til at bestanden kan øke utbredelse lenger nordover. Kamskjell er lite tolerant for lav saltholdighet, og endring i tilførsel av ferskvann til kystvannet kan også endre utbredelsen i kystsonen.